

Skolverket

Vår referens/dnr:

2024-157

Er referens/dnr:

2024:2570

2024-12-03

Remissvar

Remiss avseende förslag till Skolverkets föreskrifter om examensmål för de nationella programmen i gymnasieskolan och för vidareutbildningen i form av ett fjärde tekniskt år och för programmålen för de nationella programmen inom anpassade gymnasieskolan

Svenskt Näringsliv har givits möjlighet att inkomma med synpunkter på ovan rubricerat ärende.

Examensmålen för gymnasieskolans program är viktiga för förståelsen av vad programmen ska leda till. Examensmålen ska ligga till grund för planeringen av utbildningen och undervisningen och anger mål för programmet, de inriktningar som finns inom programmet samt mål för gymnasiearbetet. För arbetslivet är det viktigt att på ett begripligt sätt kunna förstå vad programmen ska leda till och för eleverna ska examensmålen beskriva vad eleven ska kunna efter examen från ett visst gymnasieprogram.

Svenskt Näringsliv anser att branschernas inflytande över examensmålen på gymnasieskolans yrkesprogram idag inte är tillräckligt stort och att det behöver öka. Att Skolverket inhämtar kunskaper och erfarenheter från de nationella programråden är inte tillräckligt för att utbildningarna ska hålla tillräckligt hög kvalitet och relevans. Det är också så att platserna i de nationella programråden är begränsade och fler arbetsgivarorganisationer behöver ges bättre förutsättningar att påverka innehållet.

Svenskt Näringsliv anser att eleverna på yrkesprogrammen inte bara ska ha de fördjupade kunskaper som behövs för att arbeta inom respektive bransch, utan att de också ska ha rätt kompetens och vara anställningsbara. Det är även viktigt att examensmålen skrivningar överensstämmer med skrivningarna i det nationella kvalifikationsramverket. Av den anledningen anser vi att skrivningen i inledningen på examensmålen på samtliga yrkesprogram ska ändras till:

Efter examen från programmet ska eleverna ha de fördjupade kunskaper, färdigheter, ansvar och självständighet som behövs för att arbeta inom yrken i respektive bransch.

Svenskt Näringsliv anser att det behövs en tydligare stringens i hur examensmålen är skrivna. Examensmålen hade behövt en större redaktionell översyn med en gemensam inledning med skrivningar för områden som är viktiga för samtliga program. En ytterligare anledning till en översyn är att samtliga programs examensmål bör ha samma språkliga kvalitet. I examensmålen för yrkesprogrammen blandas också branscher och yrken i stor utsträckning vilket leder till en viss otydlighet i vad som avses.

Arbetsmiljö är ett viktigt område för hela arbetsmarknaden. Det är centralt att alla elever får med sig god och relevant kunskap. För att förtydliga det anser Svenskt Näringsliv att samtliga yrkesprogram ska ha följande skrivning:

"Arbetsmiljöfrågor ska vara en del av utbildningen. Utbildningen ska ge kunskaper om lagar och andra bestämmelser inom hela arbetsmiljöområdet samt utveckla elevernas förmåga att tillämpa dessa."

På samtliga yrkesprogram står att programmen också kan leda till fortsatta studier, till exempel på yrkeshögskola eller högskola. Svenskt Näringsliv anser att den skrivningen bör kompletteras med att programmen *också ska förbereda eleven för fortsatta studier*. Från och med hösten 2023 får elever på samtliga nationella program i gymnasieskolan grundläggande behörighet till fortsatta studier på universitet och högskola.

Med anledning av detta anser Svenskt Näringsliv att samtliga nationella program bör definieras som *gymnasieprogram*.

Svenskt Näringsliv anser inte att det bör finnas specifika kulturer och gemenskaper för olika yrken utan att dessa bör vara gemensamma. Av den anledningen bör skrivningen om det arbetsplatsförlagda lärandet lyda:

"Arbetsplatsförlagt lärande ska ingå i utbildningen. Det arbetsplatsförlagda lärandet ska bidra till att eleverna utvecklar yrkeskunskaper och en yrkesidentitet samt blir en del av gemenskapen på en arbetsplats. Det arbetsplatsförlagda lärandet kan också ge inblick i företagandets villkor."

Utveckling och innovation är centralt på hela arbetsmarknaden. Svenskt Näringsliv anser att det ska finnas en gemensam skrivning för samtliga program som lyder:

"Inom branscherna är både små och stora företag vanliga och utbildningen ska därför ge förståelse om företagandets villkor. För att utveckla olika verksamheter krävs innovation och entreprenörskap och utbildningen ska förbereda eleverna inom dessa områden. Utbildningen ska bidra till att eleverna utvecklar förståelse av hur de kan bidra till yrkesområdets och samhällets utveckling. Utbildningen ska därför ge kunskaper och färdigheter, samt att eleven kan ta ansvar och visa den självständighet, som behövs om arbetssätt och tekniklösningar som främjar ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet inom valt yrkesområde. Dessutom ska innehåll och arbetsformer stimulera elevernas intresse för teknisk utveckling samt deras kreativitet och initiativkraft."

För specifika synpunkter på respektive program hänvisar Svenskt Näringsliv till våra medlemsorganisationers remissvar.

FÖRENINGEN SVENSKT NÄRINGSLIV

Johan Olsson, policyexpert kompetensförsörjning